

BERNARD *Free*

1. místo

v nejprestižnější soutěži

České pivo 2007

DALŠÍ ČÍSLO V DUBNU!

MICHAL PROKOP
ARMÉNIE
BORIS HYBNER
PIVO PODOMÁČKU

Viastr, -cestov

SIMPLY CLEVER

Škoda Roomster Scout PŘEDSTAVTE SI TY MOŽNOSTI

Představte si sami sebe při setkání s šerpou a ne s dalším zákazníkem. Představte si, že Vás vede instinkt místo mapy. Nakonec s vozem Roomster Scout to nebude tak těžké. Robustní černé spoilery předního a zadního nárazníku dávají vozu osobitý výraz a zároveň ho chrání na cestách plných výmolů. Systém zadních sedadel VarioFlex Vám umožní zvýšit objem zavazadlového prostoru až na 1780 litrů pro Vaše horská kola, stany a k tomu ještě spoustu dobrodružství navrch. Dejte prostor své představivosti už při zkušební jízdě. Bližší informace získáte u svého prodejce vozů Škoda, na Škoda Auto Info-line 800 600 000 nebo na www.skoda-auto.cz.

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂, modelu Roomster Scout: 5,1–7,0 l/100 km, 135–167 g/km

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Říká se – nevidí si ani na špičku nosu. Příkladů mezi českými politiky by se za loňský rok našlo dost. Třeba když předseda strany, který se rád vydává za advokáta chudých, uspořádá svatbu v exkluzivním hotelu. Když se na ni řítí luxusním vozem i dvousetkilometrovou rychlostí, asi tím nezíská přízeň majitelů škodovek, kteří překročí rychlost o pár kilometrů, a už platí pokutu. Přijde mi to minimálně zvláštní a netaktické. Svatba třeba v kdysi proslulém hostinci Pod Kaštany, kde by se podávalo ovarové koleno, by pro „ochránce těch nejpotřebnějších“ byla určitě přiměřenější a pro získání voličů produktivnější. Ale dejme tomu, že svatba, byť i druhá, je výjimečná událost v životě lidském, ale co mě šokovalo, bylo vyjádření socialistického lídra k eventuální omluvě za zběsilou jízdu – pokud prý ji někdo prokáže, tak se omluví. Kam se poděla schopnost přiznat chybu, postavit se k ní čelem? Ale aby mě někdo nenařkl z nevyváženosti. Když si premiér udělá odbočku vládním letadle na lyžování, dovedu to pochopit, má málo času. Ale měl by to přiznat a ne se vymlouvat na jakási neplánovaná, avšak velmi důležitá jednání. Protože, pánové, ono platí jedno velmi používané přísloví – tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne. Možná právě hodně „utržených uch“ bychom si všichni mohli přát do nového roku. A začít za rok jiným příslovím – konec dobrý, všechno dobré.

„Držte se...“

vlastní cestou 1/08

obsah

Ieden – únor – březen

editor

Boris Dočekal

redakce

Stanislav Bernard

Zdeněk Mikulášek

Markéta Navrátilová

design

Štěpán Malovec

jazyková poradkyně

Věra Bláhová

tisk

Tiskárna David, s. r. o.

vydavatel

Rodinný pivovar Bernard, a. s. /// www.bernard.cz

Magazín Vlastní cestou vychází čtvrtletně. Chcete-li jej dostávat

do poštovní schránky, navštivte www.bernard.cz

(hlavní menu > zábava > formulář, který vyplníte a odešlete).

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na pivovar@bernard.cz

Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR

pod evidenčním číslem MK ČR E 14164

fotografie na obálce > **Markéta Navrátilová**

04 _	Nechtěl jsem přežívat jako vzpomínka rozhovor s Michalem Prokopem	32 _	Vaří pivo podomácku... pivo jako hobby
10 _	Bernard v Tibetu informace z pivovaru	35 _	Město, kde všechno stojí na něčem reportáž
12 _	Architektonický zázrak ve Stuttgartu lahůdka ze světa architektury	38 _	Lipnice nad Sázavou z historie Humpolce a okolí
15 _	Něco na těch Vánocích být musí povídka Michala Viewegha		
19 _	Pivovar slavil informace z pivovaru		
20 _	Arménie exkluzivní fotoreportáž		
26 _	I v podnikání přichází ke slovu jin a jang rozhovor s Alešem Juřinou a Jiřím Šimsou		
29 _	Budu hrát, dokud to půjde Boris Hybner na křižovatce		
30 _	Naše úspěchy informace z pivovaru		

Nechtěl jsem přežívat jako vzpomínka

> říká muzikant Michal Prokop

Ambici udržet se politik musí mít, bez ní by politiku nemohl dělat, ale nemělo by to být za každou cenu.

Prošel jste několika rozdílnými profesemi. Kde je ten mezník, který má na svědomí vaši kariéru muzikanta?

V roce 1963, když mě kamarád naučil základy hraní na kytaru. O něco později vznikla kapela s názvem Framus, pak přibýlo ještě slůvko Five. V roce 1967 jsem se z totálně neznámého kytaristy dostal už jako zpěvák do té absolutní špičky. A za rok jsem si zvolil dráhu profesionálního hudebníka, i když mi do dokončení studia na Vysoké škole ekonomické chyběla jen diplomka a státnice a měl jsem už domluvené místo na ministerstvu financí.

Nezalitoval jste, když se počátkem sedmdesátých let komunistické úřady snažily rock zlikvidovat?

Ani na vteřinu jsem neuvažoval, že bych šel dělat jinou práci. A ekonomii v tehdejší situaci už vůbec ne. Pořád jsem věřil, že se to nějak chytne. Ale kapely se drolily, najednou nebylo kde hrát... A tak jsem šel do popíku. Profesně to pro mě bylo nejhorší období.

Neměl jste jinou možnost?

Měl, ale tenkrát jsem si myslel, že nemám. Třeba Vláda Mišík založil novou kapelu a nějak tu dobu přečkal. Vybral si jistě krušnější cestu, ale věrnost původnímu směřování se mu vyplatila. Ale možná

bych nebyl takový, jaký jsem, ani moje muzika by asi nebyla taková, protože léta strávená dole se zúročila ve zkušenostech a nejspíš i v tom, jak, co a proč zpívám. Kdo neprožil to „rýt čumákem v bahně“, asi moc nežil. Finančně to sice nebylo špatné, uživil jsem sebe i rodinu, ale býval jsem leader a najednou – béčko. Lidé přišli na Hanku Zagorovou, v jejímž programu jsem několik let zpíval, nějaký Prokop je nezajímá. Navíc mi zpívání nešlo.

Jak jste se od toho dna zvedl?

Koncem 70. let jsem po všelijakém tom protloukání se, i když třeba účinkování v Semaforu mě bavilo, obnovil kapelu pod názvem Framus 5. Natočili jsme desku Holubí Dante, sice asi mou nejmíň povedenou, ale díky ní jsem zjistil, že nejsem až takový tvůrce, abych mohl pracovat úplně sám, být v kapele jediným autorem muziky i jediným aranžérem. Pořád se mi nedařilo vrátit se na pozici, na které jsem byl s docela přelomovou deskou Město Er. V roce 1983 jsem se obrátil na Láďu Kantora, aby mně poradil, jak se tam dostat. A on to dokázal. Nasměroval mě na mezeru na tehdejšímu trhu – rockové písničkářství. A na lidi jako Honza Hrubý, Petr Skoumal, Pavel Šrut, Vláda Merta... Udělali jsme hodně úspěšnou Kolej Yesterday a ještě další dvě dobré desky.

Tak proč jste nezůstal u muziky a v roce se 1990 vrhl se do politiky?

Důvodů bylo několik. Bylo mi pětáctýřicet a říkal jsem si, že jsem dosáhl v muzikantské profesi určitého vrcholu a těžko očekávat, že ještě půjdu nahoru. Nechtěl jsem v rocku přežívat jen jako vzpomínka. A politika mě opravdu zajímala. V roce 1989 se stalo něco, v co jsem vůbec nevěřil. Měl jsem chuť do toho vstoupit, něco udělat. Šlo o kombinaci osobní ambice a jistého idealismu, přesvědčení, že s věcmi pohneme.

Myslíte si, že jste se rozhodl správně?

Vůbec toho nelituju. Prožil jsem osm let v úplně jiném prostředí. Na rozdíl od některých kolegů z kumštu, kteří brzy odešli, já si řekl, že se to naučím. A neskromně se domnívám, že jsem se to naučil a že jsem i něco udělal. Respektive, že jsem toho tak moc nepodělal.

Jaká je podle vás současná česká politika ve srovnání s tou z devadesátých let?

Připadá mně někdy až tak pragmatická, že to přestává být vkusné. A cítím v ní málo přesvědčení, že co se dělá, se nedělá jen proto, aby nás ještě jednou zvolili, ale aby to k něčemu vedlo. Neříkám, že tahle ambice v současné politice není, ale skoro ji v ní necítím. Naopak v ní cítím málo tolerance k jinému názoru, málo

Michal Prokop v prosinci 2007

respektu k politickému soupeři. Odhalování různých skandálů směřuje ke zničení protivníka, a ne aby se zjistila skutečnost. V politice je málo noblesy, nadhledu, humoru. A už jen občas probleskne brilantní inteligence.

Čili si myslíte, že „za vás“ byla politika lepší?
Nechtěl bych říct, že „za mých mladých let“ bylo všechno lepší, vypadal bych jako zneuznaný. Ale tehdy existovala větší vůle po změnách, které měly v sobě nějakou vnitřní vazbu, smysl. Bezpochyby v politice byla řada lidí, kteří na to morálně nebo i mentálně neměli, a taky netvrdím, že šlo o samé génie, ale ten poměr se mi zdál příznivější.

Před deseti lety jste řekl, že v politice lze zůstat slušným člověkem. Opravdu to je dlouhodobě možné?

Pořád si myslím, že to jde. I v dnešní politické garnituře jsou lidé, o kterých vím, že je nežene jen touha udržet se. I když tuhle ambici politik musí mít, protože bez ní by to nemohl dělat, ale nemělo by to být za každou cenu. Zůstat v politice slušným člověkem není snadné. A čím je v ní déle, tím je to horší i pro morálně silného jedince, protože ho

vcucne to známé akvárium, jeho pravidla, jazyk i způsob myšlení.

Jak se díváte na politické obchody typu – podpoř tohle, i když s tím nesouhlasíš, já zase spolknou výhrady a podpořím tamto?

Bez kompromisů to v demokratické politice nejde. Hranici, za kterou by se nemělo jít, si každý musí najít sám. Já jsem v jisté fázi měl pocit, že některé věci už nemůžu hájit. Strana, jejímž jsem byl členem, byla v takovém stavu, že člověk byl denně vystavený rozhodování, které ohrožovalo jeho mravní integritu. Tak jsem si řekl – u toho už nebudu. Navenek se to možná nezdá, ale ty vnitrostranické boje jsou mnohem horší než ty, co se odehrávají mezi partajemi.

Byl to velký rozdíl stát na pódiu jako muzikant a jako politik na předvolebním mítinku?

Když jste na jevišti jako muzikant, máte v publiku až na výjimky své příznivce. Přišli na vás a chtějí vás tam mít. V politice je v hledišti v lepším případě polovina těch, kteří vás tam chtějí, ale druhá půlka chce někoho úplně jiného. A vy najednou „hrajete“ i pro ni. To je obrovský stres.

A co další rozdíl – na koncert zpravidla nepřijde pět či deset lidí?

Volební kampaň v roce 1990 byla ještě ve znamení porevolučního nadšení, na náměstích byly stovky lidí. O dva roky později, když jsem byl leaderem ODA v Plzeňském kraji, už vypadala jinak. Přijel jsem do sálu, kde na mých koncertech bývalo plno, a teď tam sedělo dvanáct lidí a z toho dva organizátoři.

Kde jste v sobě vzal energii vystoupit, když to z hlediska získání voličů nemělo prakticky žádný význam?

Máte pravdu, ale cesta k cíli, který má člověk v politice – dosáhnout svého zvolení, se skládá z mnoha drobných střípků, mezi něž patří i takový mítink. Kdežto cílem kumštýře je právě ten moment na jevišti. Já si samozřejmě říkal – to je hrozný, přišlo jich pár, a ani je to nezajímá, ale mým cílem není vystoupit pro pět lidí, ale dosáhnout toho, abych jednou seděl někde, kde budu moct ovlivnit deset milionů lidí.

Jak začalo vaše televizní angažmá?

V roce 1998 jsem dostal nabídku z Primy na talk show o bývalých politicích. Vymyslel jsem pořad, který se jmenoval podle mé písničky Nic ve zlém a byl jakýmsi předobrazem Krásných ztrát. Sice skromnějším, ale už s barovým pultem, jedním moderátorem a dvěma hosty a spolupracovníkem Honzou Lacinou. Pro mě to vlastně byl návrat k tvůrčí práci.

V souvislosti s Krásnými ztrátami o sobě nemluvíte jako o moderátorovi, ale jako o hostiteli. V čem vidíte rozdíl?

Za ideálního moderátora považuju Marka Ebena – je příjemný, kultivovaně hovořící, dostatečně inteligentní, aby uměl reagovat na situace všeho druhu. Je připravený moderovat velký rozhovor v pořadu Na plovárně i zahájení filmového festivalu nebo firemní večírek. Ne že bych si něco takového pro sebe nedovedl představit, ale nedělám to. Hostitel vytváří určitou atmosféru, aby se jeho hosté cítili dobře a dokázali se otevřít a říct o sobě i něco jiného, než je o nich běžně známo.

A někdy jde i o lidi, o kterých se toho moc neví, protože do Ztrát nezveme jen mediálně známé osobnosti.

Čili podobně jako Eben – být vlídný a neptat se na nepříjemné věci?

V přístupu jsme si s Markem podobní, on je hodně laskavý, já už méně. Občas se snažím dostat tam i ironii, naznačit, že není všechno úplně... Ale nejsem moderátor, který se snaží lidi dostat, vytáhnout z nich věci, o kterých nechtějí mluvit, chytat je za slovo. Nevyvolám konflikty, a i když se někdy stanou, nejsou mým cílem. O konflikty jde v politických debatách, jejichž moderování víc souvisí s novinářinou. Já se za novináře nepovažuji.

A co zábavná talk show?

To je úplně jiná branže. Kraus, Pawlowská, Šíp a další se předvádějí před živým publikem, cílem je opravdu zábava, nikoliv poznání. A u některých moderátorů cítím, že je úplně jedno, koho pozvou, protože host je ten poslední a hvězdou je moderátor. K tomu já nepotřebuju televizi. Když chci být ten první, mám jiné jeviště, na kterém se před publikem předvádím.

A činíte to s přestávkami už čtyřicet let, označil byste svou poslední desku za comeback?

Dá se to tak říct. V devadesátých letech jsem dva roky vůbec nehrál a pak jsem jako host Vládi Mišíka míval tak deset koncertů za rok. Ale šlo spíš o duševní hygienu. Od roku 2000 jsem začal uvažovat, že bych se zase postavil na vlastní nohy, přišel s něčím novým, ale pořád jsme v různých sestavách hráli staré fláky. S kapelou Friends jsme tehdy vytvořili úspěšnou tradici vánočních koncertů v divadle Archa a někteří lidé do mě začali hučet, že když je zájem, mělo by se něco udělat. Já si ale říkal, že deska musí vzniknout, pokud má člověk tu potřebu. Jeden z lidí, který do mě neustále rejpal, byl Pavel Šrut. Odpovídal jsem mu – no jo, tak až něco přineseš... A on je jednoho dne přinesl. Nově napsané texty,

žádná vymetená šuplata! Vyzval jsem kolegy, se kterými jsem hrál, jestli by do toho se mnou šli, a když Petr Skoumal přišel s prvními třemi písničkami, cítil jsem, že to je ono. Nejhorší bylo sám v sobě zlomit obavu, jestli se najdou lidi, kteří ode mě chtějí něco nového a nejen ty staré věci. Rok jsme na tom dělali a na jaře roku 2006 vyšlo album Poprvé naposledy. Zlatou desku za její prodej jsem vůbec nečekal.

Vy býváte označován někdy za rockového, jindy za bluesového zpěváka. Můžete tyhle dva pojmy charakterizovat?

Na blues jsem se učil a vycházím z něj dodnes, na koncertech mám blok starých standardních blues. A pak mám svou hudbu, ve které bezpochyby kus blues taky je, spíš v pocitech, ale já tyhle škatulky nemusím. Deska Poprvé naposledy je záměrně koncipovaná tak, aby každá píseň měla jiné stylové zaměření. Vždycky jsem obdivoval Raye Charlese, že si může dovolit zpívat i country, gospel, džez... Prostě všechno, a přitom je to pořád on. A to se mi na téhle desce myslím povedlo. Začínal jsem jako zpěvák rhythm and blues, ale moje současná muzika je směsí všech vlivů, kterými jsem prošel.

Na co jste jako muzikant nejvíc pyšný?

Asi na to, že se mi nakonec podařilo najít rozumnou parketu, ve které se dá stárnout. To je v branži postavené na energii a vzdoru mladší generace vůči té starší, takhle rokenrol vznikl, dost těžké. Když člověk vidí některé své vrstevníky u nás i v zahraničí, jak se zoufale snaží udržet si svým zjevem i oblečením ten rebelovský image, je to až dojemné, ale často i směšné. Našel jsem model, který není ani směšný, ani zase tak dojemný. A jsem snad jediný, komu se povedlo po tak dlouhé pauze vrátit se do té řeky. Ona není stejná... Nebo je, ale teče v ní jiná voda.

M.P.
1946*

Jako zpěvák nahrál mj. trojici výtečných desek – Město Er (1971), Kolem Yesterday (1984), Poprvé naposledy (2006). V devadesátých letech byl poslancem a náměstkem ministra kultury, osm let uvádí televizní talk show Krásný ztráty.

Cesty plné zážitků...

Adventura
cestovní kancelář

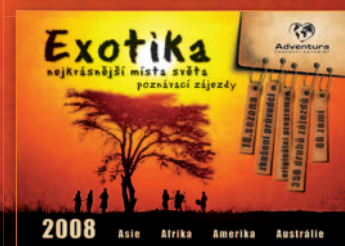

Specialista

na exotické poznávací zájezdy
a aktivní dovolenou
v Evropě i ve světě

Nové katalogy
sezony 2008 rádi
zašleme zdarma!

DÁREK PRO VÁS
5% sleva
na zájezdy pořádané CK Adventura

Slevu nelze kumulovat s dalšími slevami Adventury ani s nabídkou Last Moment. Sleva se nevztahuje na letenky a doplňkové služby. Sleva vám bude uznána při předložení tohoto inzerátu v prodejní kanceláři jen při přihlášení na zájezd. Není možné slevu uznat zpětně. Slevu lze uplatnit do 31. 12. 2008.

CK Adventura | Voroněžská 20 | 101 00 Praha 10
tel.: +420 271 741 734-6 | fax: +420 271 741 737 | e-mail: travel@adventura.cz

www.adventura.cz

Tibet – průsmyk nad jezerem Yamdro 4890 m n. m., říjen – listopad 2007

Architektonický zázrak ve Stuttgartu

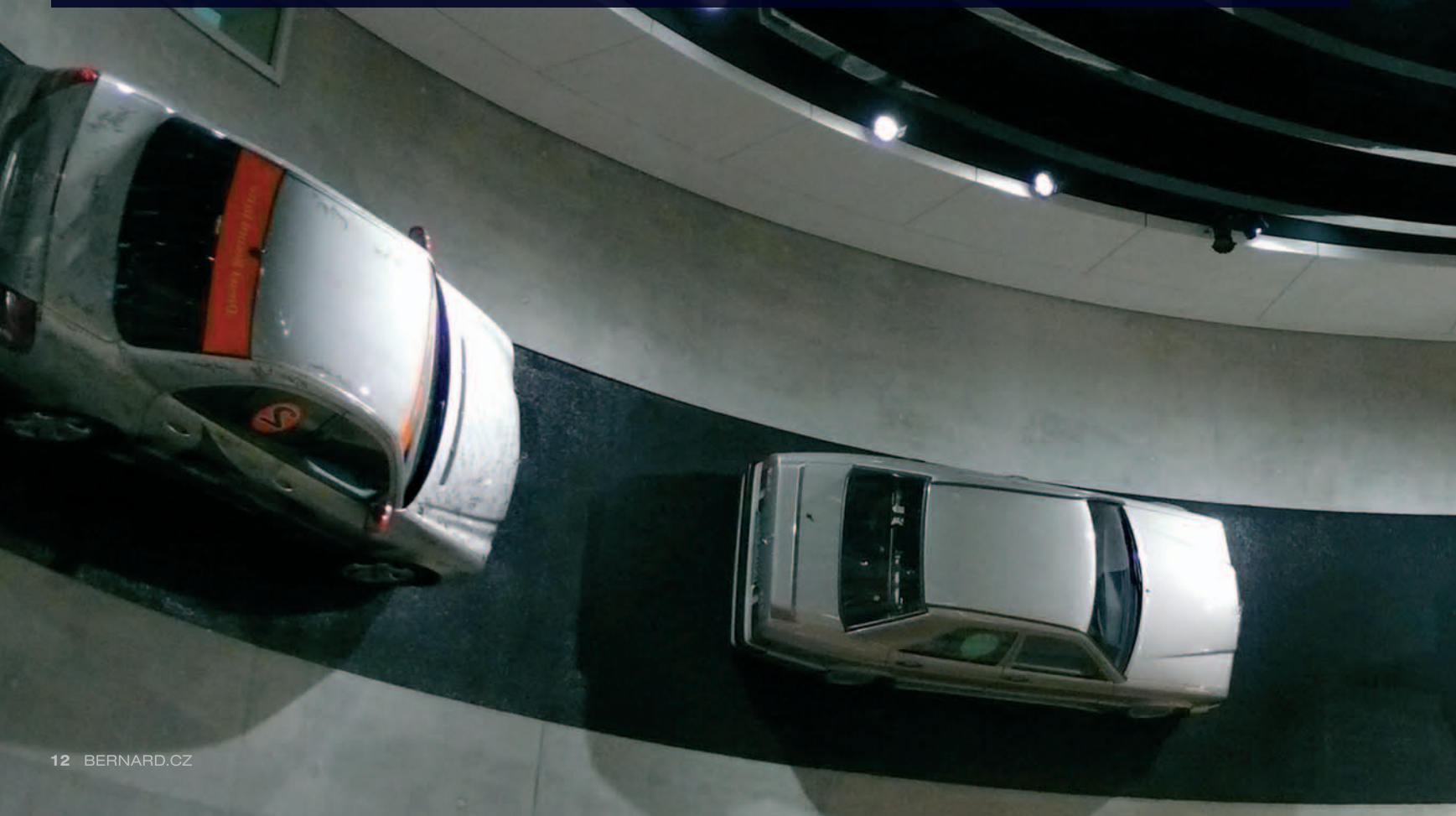
O nové budově Mercedes-Benz Museum se říká, že svými tvary i použitými technologiemi se stala jedním ze symbolů současnosti, pro kterou je charakteristický neustálý pohyb. Svým způsobem je symbolické i místo, kde pozoruhodná stavba s až sochařsky formovaným pláštěm ze skla a matného hliníku stojí: v okrajové čtvrti Stuttgartu – mezi šestiproudou dálnicí, fotbalovým stadionem a zkušební automobilovou dráhou.

Návštěvník stuttgartského muzea zaplatí osm euro (zdarma si může prohlédnout výstavu Okouzlení technikou, věnovanou vývojářům nejznámějšího německého výrobce automobilů) a jedním z visutých výtahů ve vstupní hale se nechá vyvézt do nejvyššího patra. Ve futuristické skořápce zdvíže se nevznáší dlouho, devítipodlažní budova je vysoká necelých osmačtyřicet metrů. O poznání delší (celková délka prohlídkových tras se pohybuje od jednoho a půl do pěti kilometrů!) a z hlediska poznání dobrodružnější cesta ho teprve čeká. Spirálové koridory muzea, ve kterých se těžko hledá pravý úhel, ho dovedou zpátky na zem. Ve dvou proti sobě umístěných a postupně klesajících šroubovicích jsou umístěny hlavní chronologicky uspořádané expozice. V té první, rozčleněné do sedmi témat, se návštěvník seznámí například se vznikem automobilů, zrodem a vývojem značky,

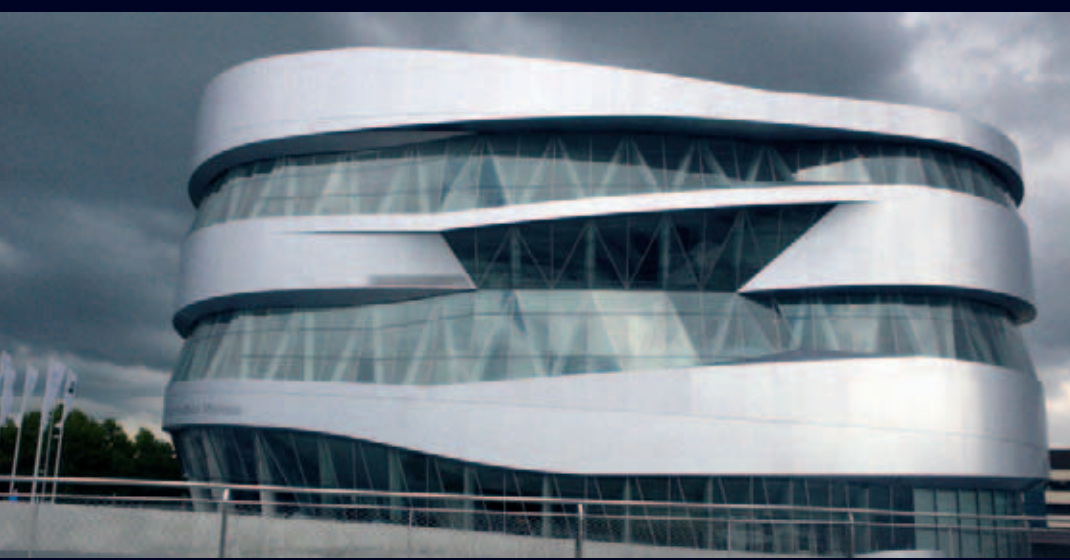
s vývojem diesellového motoru, s bezpečností mercedesů, s rekordy, kterými se můžou pochlubit. Ve druhé expozici je pak pět galerií s jednotlivými kolekcemi vozů se stříbrným šípem – osobními i užitkovými. Nelze neobdivovat nápaditou muzejní instalaci a samozřejmě i jednu z nejzajímavějších, nejrychlejších a nejkrásnějších vozů své doby.

Ale zpátky k neméně nápadité budově muzea. Už její půdorys je neobvyklý – vychází z tvaru trojlístku. Renomovaná architektonická kancelář UN Studio se při jejím navrhování inspirovala dynamikou motoru. Všechny stěny a stropy, z nichž některé dosahují výšky až třiceti tří metrů, se vlní, prolamují a zároveň na sebe plynule navazují. Snahou architektů bylo vytvořit venkovním světlem tvarované prostory (proto tolik skla v plášti budovy), kde ale důležitou roli hrají i tmavší zákoutí.

V Mercedes-Benz Museum návštěvník získá pozoruhodně dynamickou prostorovou zkušenost, jakou mu „běžné“ muzeum nemůže nabídnout. Prostě a jednoduše – nejen kvůli automobilům, ale i kvůli futuristické architektuře, která se těžko popisuje slovy, stojí „zázrak“ na okraji Stuttgartu za návštěvu.

Mercedes-Benz Museum

Nová budova muzea nejznámější německé automobilové značky stojí ve Stuttgartu. Navrhlo ji nizozemské UN Studio (Ben van Berkel a Caroline Bos), které před sedmi lety vyhrálo architektonickou soutěž. Unikátní stavbu za sto padesát milionů euro dokončili na jaře roku 2006. Na ploše šestnácti tisíc metrů čtverečních je vystaveno patnáct set nejrůznějších exponátů a sto sedmdesát vozidel.

Něco na těch Vánocích být musí

Rychle se stmívalo. *Čtyři hodiny odpoledne a tma jako v pytli – co na těch Vánocích všichni máte?* pomyslel si Ernesto. Tohle občas dělával – v duchu nebo polohlasem si opakoval české věty, které toho dne někde zaslechl. Po Masarykové se v obou směrech valil nepřetržitý proud lidí. Deštníky, igelitky, krabice, balíčky. Stačilo chvíli sledovat obličeje a škála emocí byla brzy kompletní – od radosti přes nervozitu a podrážděnost až po vztek. *Mě už z těch Vánoc vážně jebne.* Vánoce mu víc než kdy jindy připomínaly absurdní divadelní představení. Pochopitelně. Odhodlával se, že zaplatí a připojí se ke shánčlivému davu, ale potom přivolal servírku a objednal si druhou grappu. Tradičně nechal nákup vánočních dárků až na odpoledne třináctého prosince, což leccos naznačovalo o Ernestově sebevědomí – vůbec si nepřipouštěl, že by ho jeho nápaditost, empatie (do vkusu své dlouholeté přítelkyně se každopádně třeboval lépe než její manžel) a schopnost rychlého rozhodování mohly některý rok nechat na holičkách. Ještě předtím, než vyrazil po obchodech, se dokonce pokaždé posadil do své oblíbené kavárny a beze spěchu si vypil espresso a grappu, jenže letos už tu seděl přes dvě hodiny a udiveně zjišťoval, že se mu stále nechce odejít.

Bylo tu až moc příjemně. Tolik světla a tepla, pomyslel si Ernesto. Úplně jako v létě, kdy člověk tak snadno podléhá iluzi, že svět je vlídný. Tma a mráz jsou rozhodně pravdivější. Myslel na otce. Když naposledy přijel domů, otec už ho nepoznával. Ernesto namíchal sestrám i matce martini a šel se projít. Matka se později přiočila, přešla ohrádku otcovy polohovací postele a usnula vedle něj, na zakrváceném polštáři. Ernesto se v duchu ujišťoval, že až se doopravdy rozhodne zaplatit, nikdo a nic mu v tom nezabrání – ani tihle dva krajané, kteří právě vešli a podávali mu ruce, ani ta osamělá krátkovlasá brunetka u sousedního stolu, umiňoval si. Nebyla jeho typ, ale něčím ho zaujala. *Fascino silenzioso e inascoltato.* Tichý, nevyslyšený půvab, přeložil si pohotově. Studený déšť zesílil a kavárna se postupně zaplnila. Pod věšákem s těmi příšernými sportovními bundami (Ernesto si v krátkém návalu pýchy uvědomil, že jako snad jediný z přítomných mužů vlastní kvalitní kabát) se nahromadilo hned

několik krabic se spotřební elektronikou. Věnoval jim krátký přezíravý pohled – mikrovlnná trouba, DVD přehrávač a toaster. Otcova smrt udělala z mnoha věcí bezcennou veteš. Náhle znejistěl, neboť si poprvé připustil možnost, že Renatě, s níž má zítra dopoledne tajnou schůzku, žádný vánoční dárek koupit nestihne. Bůhvíproč si představil, jak zklamání a zloba promění její obličej. Byl to jen zlomek vteřiny, potom se Renatině tváří vrátil důvěrně známý výraz, ale přesto ho ten prchavý obraz rozladil. Takovou ji neznal. Objednal si třetí grappu, zapátral v paměti a snažil se shromáždit i další důkazy Renatina sobeckého přístupu k jejich vztahu.

Kavárnou mezitím za bouřlivého veselí koloval vybalený *topinkovač pro tchyni*, jehož podnapilý majitel se jej rozhodl ukázat spolustolovníkům; když doputoval k černovlásce, nejprve jej odmítla převzít, ale potom přístroj přece jen zamračeně uchopila a předala Ernestovi.

„Můžu vás na něco pozvat?“ zeptal se, jakmile se toaster konečně vrátil do výchozího bodu, a ukázal na její prázdnou skleničku.

„Ne, děkuju.“

Z neznámého důvodu to nechtěl vzdát. Odhadoval ji tak na třicet, možná o něco víc.

„Nechápejte mě špatně. Připadáte mi smutná, to je všechno.“

Po jedenácti letech života v Brně dokázal mluvit prakticky bez přízvuku, ale nyní jej nepatrně zdůraznil, a ještě záměrně udělal malou chybu. Doufal, že se ho zeptá, odkud pochází, a umožní mu tak mnohokrát ověřené zahájení konverzace – dětství v Toskánsku, nejmladší ze tří dětí, gymnaziální výlet do Prahy, na který se přihlásil v den odjezdu, první láska, univerzita v Pise, další cesty do Čech. A tak dále. Byl sám sebou znechucený.

„Smutná? Protože mě nerozesmál topinkovač pro tchyni?“

Nesouhlasně mu hleděla do očí, jenže cosi v Ernestově obličejí její podrážděný vzdor nakonec oslabilo.

„Jsem unavená,“ řekla skoro omluvně. „Smrtelně unavená.“

Servírce sklouzla sklenička z tácu a rozbila se. Bruneta trochu teatrálně zavřela oči.

„Tak si pojďme povídat o smutku a smrtelné únavě,“ navrhl klidně Ernesto.

Uměl odhadnout situaci. Vyčkával. Jeho mobil se rozblíkal. Ignoroval to.

„To je dobré téma,“ dodal.

Displej potemněl.

„Dobře,“ souhlasila neochotně. „Ale mám podmínku – nebudeme se představovat.“

Ernesto přikývl.

„Ani nebudeme srážet stoly. Nic takového.“

Oba seděli čelem k oknům kavárny. Zdvihl ruce na znamení, že se vzdává. Věděl předem, že mu z rukávů saka vyklouznou bílé manžety košile. Estetický detail, pro který měl odjakživa slabost.

„Ještě nějaké podmínky?“

Když se chtěli slyšet, museli se předklonit. Bylo to nepohodlné a zábavné.

„Ano. Budete se držet tématu.“

Servírku zajímalo, zda mají nějaké přání. Přestože i nadále seděli každý zvlášť, už z nich udělala pár. Ernesto vycítil její skrytý nesouhlas.

„Co si dáte?“ zeptal se.

„Cokoliv.“

„Dvakrát martini, prosím.“

Servírka poodešla. Hudba naplňovala prostor kavárny až po strop a Ernesto na okamžik podlehl iluzi, že barevné ostrůvky deštníků plují po Masarykové v jejím rytmu.

„Můžete začít,“ řekla netrpělivě, ale bez zájmu. „Přesvědčte mě, že máte k debatě o smutku mandát.“

Zavrtěla hlavou.

„Před měsícem mi zemřel otec,“ svěřil se bez zaváhání.

„Samozřejmě si uvědomuji, že mi to dává nespravedlivou, možná dokonce lacinou výhodu.“

Nedůvěřivě ho pozorovala.

„Je to v jistém smyslu stejně nefér jako eso v rukávu,“ připustil Ernesto.

„Vaše čeština je čím dál lepší,“ poznamenala kousavě. „Takové zlepšení se jen tak nevidí.“

„Mám talent na jazyky.“

Oba se odmlčeli.

„Pokračujte.“

„Moje rodina žije v Toskánsku. Nebojte se, vztahuje se to k tématu. Babička, otcova matka, dosud žije. Těší se pevnému zdraví. Celý příští rok bude chodit v černém, stejně jako má matka a obě sestry. Já budu vysedávat po brněnských kavárnách, tisíc kilometrů od nich.“

Pokřčila rameny. To, co mu umožnilo tuhle nebyvalou otevřenost, je vzájemná lhostejnost, napadlo ho. Grappa a lhostejnost.

„Kromě vás jsem o otcově úmrtí nikomu jinému neřekl.“

Vystavovat smutek na odív, pronesl v duchu česky. Nicméně to byla pravda, neřekl to ani Renatě. Něco se pájilo. Otočil se a spatřil kouř. Ze zapnutého topinkovače na protějším stole

vyskočila propálená peněženka.

„Co tu vůbec děláte?“ zeptala se, když se řehot utiřil.

„Držme se tématu.“

Poprvé se usmála. Servírka nakvašeně větrala, do místnosti zavanulo studené vlhko.

„Z čeho jste unavená?“

„Ze ženatých chlapů. Hlavně z jednoho.“

Překvapivě ho to zamrzelo.

„Nepřišel,“ ušklíbla se. „Nestihl vyluxovat a koupit kapry.“

„Já zase chodím s vdanou,“ informoval ji Ernesto.

Odfrkla si.

„Už jsem si zvykla. Tohle je můj třetí ženatý. Nějak je přitahuju nebo co.“

Přikývl.

„Je to chirurg. Nevolám mu, můžu jenom psát. Nic si nenárokuju, všechno chápu. Jsem ideální milenka.“

Servírka před ně postavila martini. Ernesto se z její tváře pokusil vyčíst, jestli je v životě spíše šťastná, nebo spíše nešťastná. Tohle dříve nedělal. V kapsičce batohu, tvořené oranžovou sítkou, spatřil kapesníky Kleenex. Z koženého diáře, který měla na stole, vyčnívala oranžová propisovačka. Klidně by se vsadil, že bydlí v podnájmu a že tam má vzorný pořádek. Kalhotky ve dvou, možná dokonce ve třech oddělených přihrádkách pro všední den, lepší a ty úplně nejlepší... Vsadil by se, že je to jedna z těch dívek pečlivě připravených pro život, který ne a ne začít. Vzorně spakovaná pro výlet, který se neustále odkládá. Zdvihla skleničku a bez úsměvu si s ním přitukla.

„Jenže jsou Vánoce, sakra!“ zvolala.

Takhle osaměle si nepřipadal ani tenkrát před jedenácti lety. Nerozuměl tomu, proč se to dneska tak najednou zvrtilo. Život ve zkratce, napadlo ho.

„Vánoce jsou na tohle blbé,“ souhlasil.

„O Vánocích to člověku tak nějak víc dojde. To je celé.“

Myslel na otce.

„Na Štědrý večer jsem samozřejmě u našich,“ pokračovala.

„Všichni předstíráme, že je to tak v pořádku. Ochutnám salát a otec řekne – tak s večerí snad počkáme na maminku, ne?“

Radio začalo hrát Merry Christmas. Zasmáli se.

„Mě už z těch Vánoc vážně jebne,“ řekl Ernesto.

„Vy na narození Kristuspána taky moc nevěříte, co?“

„Ne.“

„Ani já ne.“

„Někdy bych chtěla, ale... To nejde. Prostě jsem to nedokázala.“

„Me neither,“ prohodil automaticky, nezávazně.

„Betlém!“ vyhrkla jakoby nevěřičně. „Nepřipadá vám to dětinské? Všechny ty figurky?“

Krátce se dotkla jeho ruky. Tvářil se souhlasně, pobaveně, ale cítil zklamání. Šlo to příliš rychle. Její půvab už nebyl tichý. Kouzlo zmizelo.

„Ani ten botník mi nesmontovali,“ promluvila po chvíli. „Ikea. Znáte to... Každý z těch tří mi to slíbil, ale když zjistil, kolik je tam šroubků, zamluvil to.“ I nehty o stůl, aby ten vzácný okamžik

Marnost, napadlo ho. Nic než marnost.

„Dva roky mám v předsíni krabici.“

Znělo to přiopile.

„To je můj život. Nesmontovaný botník.“

„Zaplatím!“ zavolal na servírku.

Zabubnoval nehty o stůl, aby ten vzácný okamžik vlastní rozhodnosti znovu nepropásl. Třeba stihne koupit aspoň parfém. V očích brunety byla dotčenost. Napřímila se. Rozloučil se, pokynul krajanům, oblékl si kabát a vyšel na ulici. Měl sis vzít deštník, uvědomil si. Dav uspíšil jeho rozhodování, na kterou stranu se vydat. Některé obchody už zavíraly. Podíval se do nejbližší osvětlené výlohy a málem zašlápl asi pětileté dítě.

„Čum na cestu!“ vyjekla jeho matka.

Omluvil se. Začínala mu být zima, ale kabát nechával vzdorně rozepnutý. Byla chyba, že neodjel na Vánoce domů. Teď už je pozdě. Zamířil do výklenku protějšího domu, kde zůstal nerozhodně stát. Kdo má proč žít, snese téměř každé jak, pomyslel si sarkasticky. Obešel blok a vrátil se do kavárny. Uviděla ho takřka okamžitě. Obličej měl úplně mokřý. Pokrčil rameny.

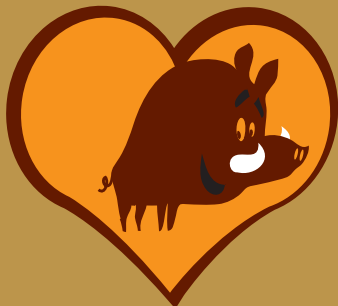
„Ciao.“

Ukázala mu, ať se posadí vedle ní.

„Ale něco na těch Vánocích zřejmě být musí,“ řekla po chvíli.

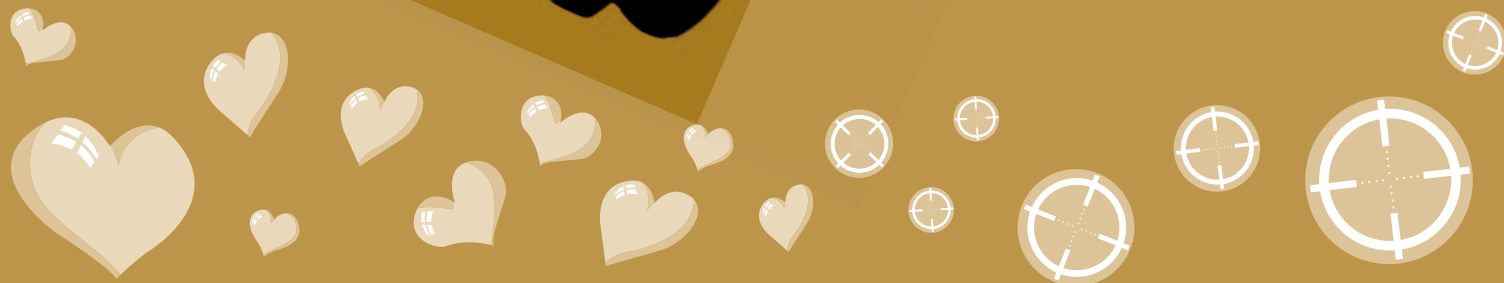
Hlasujte o záchraně prasátka
se skořicovou Kofolou.

jo

ne

Každou hodinu můžete získat krabici skořicových prasátek!
Více na etiketách vánoční skořicové Kofoly nebo na www.kofola.cz

kofola
skořicová

Když ji miluješ, není co řešit.

Rodinný pivovar Bernard
si 4. 10. ve 4:10 odpoledne připomněl 410. výročí
založení pivovaru v Humpolci.
Novodobá historie spojená s názvem
Rodinný pivovar Bernard začala až v roce 1991.
Koncertu známého kytarového virtuosa Štěpána Raka* se zúčastnili
zaměstnanci pivovaru a významní hosté,
obchodní partneři a také četní příznivci z řad humpolecké
veřejnosti.

410

Arménie – krajina
divoké přírody,
vysokých hor,
rozlehlých stepí
i starých chrámů,
země, v níž žije
národ s dlouhou
i pohnutou historií.

O malé zemičce ukryté „kdesi“ za Kavkazem se moc nemluví a moc se o ní neví. Když se řekne Armén, člověk si vybaví nanejvýš slavného amerického spisovatele arménského původu Williama Saroyana. Velmi příznačné je, že byl emigrant. Arménie sice bývala před více než dvěma tisíciletími velkou a mocnou říší, ale o svou samostatnost na dlouhou dobu přišla v roce 1045. Pak o území soupeřilo Rusko s Tureckem. Právě Turci před sto lety při genocidě zabili téměř milion Arménů, genocida vyhnala statisíce lidí do emigrace. Další odcházejí i dnes, a tak značná část starého národa, který mezi prvními přijal křesťanství, žije ve Spojených státech, v západní Evropě i třeba v Izraeli. Ti, co zůstali, většinou přivykli tvrdé práci a chudobě. Podobají se zemi, v níž se narodili. Jsou otevření a vstřícní jako všeobjímající stepi a hrdí a nezkrotní jako vysoká pohoří nad horizontem. Arméni tvrdí, že je střeží jejich Ararat, biblická hora, která je – opět příznačné – už téměř devadesát let na území Turecka.

I v podnikání přichází ke slovu jin a jang

> říkají Aleš Juřina a Jiří Šimsa

Česko je čajovou velmocí – sice se u nás nevytěžuje ani jeden čajový lístek, zato máme pravděpodobně nejhustší síť čajoven na světě. Do značné míry je to zásluha Aleše Juřiny a Jiřího Šimsy, kteří na tomto poli u nás působili jako průkopníci už v osmdesátých letech. Dnes vlastní a řídí řetězec Dobrých čajoven, kterých je dohromady s těmi zahraničními už víc než dvacet.

Začínali jste na počátku devadesátých let v čajovně na Václavském náměstí.

Kde jste vy a vaše firma Spolek milců čaje dnes?

JŠ: Dnes máme dvacet dva čajoven, většinu u nás, ale také v americkém Burlingtonu, v Krakově, Budapešti a několik na Slovensku. Všechny fungují podle našeho franšízingového konceptu, podobně jako je tomu třeba u McDonald's či KFC. Celý náš řetězec představuje zhruba sto padesát zaměstnanců a obrát v desítkách milionů korun.

Spousta kamarádů se po roce 1989

pouštěla do podnikání společně, aby za nějaký čas následovaly leckdy hořké a dramatické rozchody. Jak to, že vám to funguje?

AJ: Určitě i proto, že jsme úplně odlišné charaktery, které se vzájemně doplňují. To je stejné jako v manželství. Je to něco jako jin a jang.

JŠ: Původně jsme byli tři. Takže i u nás

došlo k tomu, co bylo taky časté v jiných „společných“ podnicích. A rozchod s třetím kolegou, který měl o podnikání jiné představy, neproběhl před lety úplně bez problémů. My dva nemáme potíže s domluvou, určitě i proto, že máme přesně vymezené kompetence nebo spíše pole působnosti.

AJ: Já jsem ten udržovatel, Jiří zase budovatel.

JŠ: A tím je dáno, kdo o čem rozhoduje. Pokud dojde ke sporu, pravdu má ten, v jehož působnosti ta věc je. Ale my o všem diskutujeme, mluvíme, respektujeme se, prostě to pro nás není problém.

Označili byste se za přátele?

JŠ: Pokud se ptáte na to, jestli spolu chodíme do hospody, hrajeme karty nebo squash, naše rodiny jezdí na společné dovolené a naše děti se kamarádí, pak odpověď zní ne. Určitě i proto nám spolupráce nedělá potíže. Ale přátelé samozřejmě jsme – spojuje nás ovšem hlavně stejný cíl.

Rozbroji ve vrcholném managementu tedy Spolek milců čaje, respektive Dobré čajovny netrpí. Čím trpí?

AJ: Jako při každém podnikání jsou naším největším problémem zaměstnanci. Jejich správný výběr, motivace i kontrola. Řekl bych ale, že dnes jsme na tom v tomto ohledu docela dobře. Naši zaměstnanci vědí, že jinde by měli více peněz, ale je

jim v čajovnách příjemně, a co se financí týká, spokojí se s tím, že slušně uživí sebe i rodinu. Navíc jim náš provoz umožňuje udělat si čas i pro něco jiného, takže u nás najdete muzikanty, výtvarníky, dokonce i kováře. Fluktuaci máme velmi nízkou, třeba tady na Václavském náměstí jsou tři ze zdejších zaměstnanců už přes deset let.

Jaký styl řízení preferujete, liberální, nebo autoritativní?

AJ: Něco tak mezi. Dáváme našim zaměstnancům poměrně hodně svobody, ale až k jistým hranicím, všechno má své meze. Náš koncept je poměrně podrobný, je v něm stanoveno třeba i to, jaká hudba se v čajovnách pouští nebo který typ vonných tyčinek se pálí, tady žádný prostor k diskusím není. Nutná je i kontrola. Pro letošní léto jsme si stanovili plán každou naši čajovnu bez ohlášení dvakrát navštívit. Plán jsme splnili a bohužel v jednom případě asi budeme muset sáhnout k nějakému tvrdšímu opatření. Ty meze, o kterých jsem mluvil, prostě musíme hlídat.

Přejděme od zaměstnanců

k podnikatelskému evergreenu – jak vnímáte státní aparát, který do značné míry určuje celkové podnikatelské klima?

JŠ: My jsme od státu nikdy nic nechtěli a nic jsme si od něj neslibovali. A jako jiní prošli jsme vším negativním, co stát podnikatelům připravil. Zmíním jen zařazení čaje mezi luxusní potraviny, takže

se na něj po dlouhá léta vztahovala 19% DPH, a ještě třeba hygienické předpisy. Údajně unijní, ale je to jinak – u nás to chodí přesně podle pořekadla „poturčenec horší Turka“. Takže jeden den přijde úředník a vyhrožuje vám vysokou pokutou, když něco nesplníte, například nenainstalujete na záchodech bezdotykové baterie. A tentýž člověk za pár dní přijde znovu a směje se – už to nemusíte dělat, už to není zapotřebí. Vy jste ale mezitím investoval tisíce korun zbytečně.

AJ: Ale nechceme si stěžovat. Situace se lepší a dnes je v podstatě dobrá. To jest: stát nám nijak nepomáhá ani neškodí. Asi těžko chtít víc.

A ještě jedna obligátní otázka. Co je podle vás v podnikání nejdůležitější, jaký máte recept na úspěch?

AJ: Vize a trpělivost.

JŠ: A slušnost. My jsme se za těch zhruba patnáct let potkali se spoustou lidí, desítkami, možná stovkami zaměstnanců, dodavatelů, odběratelů – a každému se můžeme podívat do očí a neuhýbat pohledem. Při podnikání se dost často naskytne příležitost udělat, jak se říká, „rychlé peníze“. Ale právě jen za cenu nějakého morálního uklouznutí. To se nám nestalo. Dlouhodobě se nám tenhle přístup vyplácí.

Mluvíte strašně vážně. Ale už jenom pohled do vašeho čajového lístku – „velejemné čaje“, „direktní přeprava avionem“ – a konečně i interiéry čajoven s tou mňoukavou muzikou, vonnými tyčinkami, zvonečky, kterými se přivolává obsluha, obvykle dosti alternativního vzhledu, to vše vyvolává dojem, že se spíše bavíte a hrážete si, než podnikáte?!

JŠ: Nenechte se mýlit, ono to možná působí naivně nebo i směšně, ale to je jenom povrch. Je to podnikání se vším všudy, jako každé jiné. Musíme sledovat ekonomické trendy, vývoj ve finančním sektoru, oblast marketingu a public relations, hodně se musíme starat o rozvoj našeho franšizového konceptu.

AJ: Dnes už je to snad jiné, ale samozřejmě v začátcích nás všichni měli za naivní

Aleš Juřina (vlevo) a Jiří Šimsa (vpravo)

exoty. Tady na Václavském náměstí tehdy v roce 1992 sídlila taky jedna z provozoven podniku Krásná jizba. Její zaměstnanci nám prorokovali, že „nevydržíme do švestek“. A vidíte sám – oni tu dávno nejsou, my ano.

Začínal jsem otázkou na aktuální stav vaší firmy. Skončeme v podobném stylu – jak vidíte budoucnost Dobrých čajoven?

JŠ: Pokud se ptáte na nějakou plánovitou expanzi, není na pořadu dne. Už proto, že by představovala nutnost posílit personální zázemí firmy a investovat do marketingu – a návratnost takových nákladů vůbec není jistá. Na druhou stranu počítáme s tím, že Dobrých čajoven bude přibývat. A to hlavně v zahraničí. Neuplyne měsíc, abych neměl jednání se zájemci z jiných zemí. Většinou jsou ovšem jejich představy hodně nereálné, takže z toho obvykle nic není. My sami se teď chceme pokusit rozšířit naše zastoupení v USA a Polsku. Tam už na trhu jsme, nezačínáme tedy od nuly. Právě se chystám na cestu do USA, kde budu

jednat s celkem pěti zájemci – nutno dodat, že se zájemci kvalifikovanými, protože už prošli zácvkem v naší burlingtonské čajovně.

A.J. J.Š.
1963* 1961*

Pro podnikání v „čaji“ se v podstatě připravovali od mládí. Hlubší vztah k tomuto nápoji byl u prvního důsledkem „pubertálního vzdoru“, potřeby se odlišit, u druhého nutností čelit „cigaretám, pivu a hrubosti“, které ho potkaly v průběhu vojenské prezenční služby. Po roce 1989 oba podnikali v jiných oborech, které souvisely s jejich vzděláním – Aleš Juřina je absolvent VŠE, Jiří Šimsa vystudoval Stavební fakultu ČVUT. Svou první čajovnu měli jako „vedlejšák“. Teprve později se začali věnovat firmě „Spolek milců čaje“, v níž má každý 50% podíl, na plný úvazek. V jejich čajovnách se za rok spotřebuje 4,5 tuny čaje a vypije víc než 1,5 milionů šálků oblíbeného nápoje.

Budu hrát, dokud to půjde Boris Hybner, mim a herec

Každá doba má svou nejhorší, nestvůrnou nemoc – dřív to byl mor, pak tuberkulóza, teď rakovina. Existují daleko horší choroby, ale tahle má tak zatraceně hnusnou pověst... A najednou je tady. A mám ji já!

Tu a tam jsem měl jistý zdravotní problém. Ale k doktorovi jsem šel až loni v únoru, od září jsem hrál, učil, pracoval na premiéře a dramaturgicky připravoval oslavy půl století české pantomimy, byl jsem na doraz. A pak jsem se to dozvěděl a měl pocit člověka, kterému tahají koberec pod nohama. Našli mi nádor. Konkrétně tlustého střeva. No,... konečniku, o tom se moc dobře nemluví. Mim, poezie... a teď tumor recta. Šlo jen o to, jestli je minuta po dvanácté nebo už pět.

Po vyšetření si mě požvali i s mou ženou a řekli – připravte se na to, že se vám úplně změní život. První úkol je, abyste zůstal na živu, potom je důležité, abyste byl zdravý, a na třetím místě je kvalita života, prostě co budete moct dělat a co ne. Ale mně to pořád nedocházelo. Věřil jsem jim, ale bral jsem to spíš jako informaci, která ještě nemá pořádnou emoci, natož aby miřila na nějakou základní existenciální danost. Že prostě můžu umřít.

Až najednou v noci, k ránu to člověku dojde naplno, protože noc je prevít, tam jsou ty deprese a běsi, odvrácená tvář, animální hrůza z faktu, že můžete umřít. Představujete si, co bude PAK. Nemyslíte na to, co tady zanecháte, ale co je TAM. Díváte se na hvězdy, na nekonečný vesmír a hlavou vám běží všechny ty pověsti o posmrtném životě... Ty představy byly zdrojem nekonečné úzkosti. Nejsem věřící, ale rád bych byl. Jsem ženatý, mám dvě malé děti, jenže v noci jsem s tím byl absolutně sám. I knížky byly k ničemu, muzika... Všechno umění, kterým jsem žil, bylo najednou nanic. To totiž zůstává tady, zatímco člověk jde někam, kde je asi hrozná tma a zima... .

Co jsem ale neztratil, byl takový velmi osobní humor – ve dne, noc a samotu nevtipkujete. I když jsem věděl, že to může dopadnout nejhůř,

řikal jsem si, že pořád stojí za to si zachovat jakýsi pocit zvědavosti, jestli se na to můžu dívat ze všech možných i nemožných úhlů. Je to, jako když život svlíknete, už si nic nenamlouváte, máte radost z každé hodiny a nezáleží na tom, že třeba nejede tramvaj a fouká vítr... Když jsem chodil na ozařování, žertoval jsem nejen s lidmi v čekárně a se sestřičkami, ale už cestou v autobusu. Najednou jsem zjistil, že i kdybych se už na scénu nevrátil, je pro mě divadlo tak osobní věc, že mám potřebu rozveselit i někoho neznámého a vlastně kdekoliv. Tomu, trochu nadsazeně, říkám nezničitelná síla obyčejného života. Po první sérii ozařování a chemoterapii byl nádor skoro k nenalezení. Záleželo na mně, jestli se rozhodnu pro operaci a... pro trvalý vývod. Vzpomínám si, že mi Miloš Kopecký říkal, že mu to hrozilo a že on by se oddělal. Sebevražda mě nikdy nenapadla. Hlavně jsem se bál, že s tím vercajkem, který musím nosit, nebudu umět zacházet a budu otravovat rodinu, ale zjistil jsem, že je to věc zručnosti a že se s tím dá žít. Skončil jsem pooperační chemoterapii a pak šel na cétečko a nic! Až v únoru jdu zase na kus řeči s onkoložkou. To je ten rytmus. Skoro půl roku je člověk KING, ale jak se blíží kontrola, začne být zatraceně nervózní. Týden čeká na výsledky. Jestli to bude – fajn, tak zase za půl roku. Anebo – no, uděláme takovou malou operaci.

Ale přece jen nemůžu dělat všechno, jak bych si přál. Měl jsem strach, jestli ten vercajk a... děje kolem nebudou kolegům a studentům vadit. Byl jsem z toho hodně nesvůj, pak jsem vtrhl do třídy, všechno na sebe řekl i v divadle a máme to za sebou. V Národním mám malou roličku v Revizorovi, hraju s dcerou Vandou a se Sašou Rašilovem, učím. Pro mě je jakákoliv příležitost zahrát si divadlo zázrak, který se nemusí opakovat. Na jevišti si vůbec neuvědomuju potíže svého těla. Hrát budu, dokud to půjde. A kdyby to nešlo, začnu psát, a kdybych nemohl psát, budu třeba pískat, vyšívat...

Bernard s čistou hlavou – výjimečná kvalita, výjimečné úspěchy.

Celkem pět ocenění převzali v listopadu spolumajitelé Rodinného pivovaru Bernard Josef Vávra a Stanislav Bernard při slavnostním vyhlášení výsledků soutěže pořádané Sdružením přátel piva (SPP). Bernard Free vyhrálo kategorii nealkoholických piv, zároveň se stalo i absolutním vítězem napříč všemi kategoriemi. Hlasovalo pro něj 47,5 procent účastníků této celoroční soutěže. Vynikající výsledek potvrdil předchozí úspěch v prestižní degustační soutěži České pivo 2007, kde Bernard Free (Bernard s čistou hlavou) rovněž zvítězilo v nově vzniklé kategorii nealko piv. Současně s tímto úspěchem získal v soutěži pořádané SPP Rodinný pivovar Bernard druhé místo v soutěži pivovarů a třetí místa v kategorii desítek, dvanáctek a tmavých piv.

Rekordního výstavu piva dosáhl v roce 2007 Rodinný pivovar Bernard. Oproti předchozímu roku, kdy výstav činil 140 tisíc hektolitrů, došlo ke zvýšení a pivovar uvařil poprvé ve své 410leté historii přes 150 tisíc hektolitrů nepasterizovaného piva Bernard. Na vyexpedovaném pivu se z 74 procent podílelo sudové pivo, 26 procent se stáčí do lahví.

Světový pivní šampionát World Beer Championships je celoroční soutěž, která poprvé proběhla už v roce 1994. Letos porotci otestovali více než tisíc vzorků piva, mezi nimiž se Bernard rozhodně neztratil. Bernard jantarový ležák a Speciální černé pivo Bernard získaly zlaté medaile (Jantar 92 bodů ze 100 a slovní hodnocení výjimečně dobrý, černé pivo 93 bodů, výjimečně dobré) a stříbrná medaile byla udělena pivu Bernard světly ležák (88 bodů, hodnocení znamenitý). Organizátorem soutěže je Beverage Testing Institute v Chicagu, nezávislá organizace specializující se na hodnocení alkoholických nápojů z celého světa.

Rodinný pivovar Bernard uspěl se Speciálním černým pivem Bernard ve Velké Británii, když v patnáctém ročníku degustační soutěže Tesco Drinks Awards vyhrál v kategorii ležáků. Cena byla předána v Londýně 26.10.2007. Soutěže Tesco Drinks Awards se v tomto roce zúčastnilo více než 400 produktů, které byly degustovány v týmech složených z předních odborníků z oboru a novinářů. Vítězstvím v prestižní kategorii ležáků získal Rodinný pivovar Bernard oprávnění prodejně vstoupit do 1900 supermarketů řetězce TESCO ve Velké Británii.

Na brněnském veletrhu Sportlife křtil svoji knihu partner Rodinného pivovaru Bernard cyklista Jan Kopka. Kniha s názvem Ve spárech Aljašky – nejmrazivější extrém planety na kole popisuje jeho vítězství v extrémním závodě Iditarod Trail Invitation 2007. Autor poutavě přibližuje nejdrsnější závod planety, který absolvoval na upraveném kole a v nesnesitelných mrazech. Trasa vede přes ohromná neobydlená území divoké Aljašky – z jedné strany na druhou pouze po stezkách psích spřežení. Knihu si lze objednat na www.jankopka.cz

Opravdoví homebreweri neboli domácí vařiči piva bývají experimentátoři a svého druhu kutilové, kteří jsou pro svou vášeň schopni i leccos obětovat. A mají rádi pestrost. Samozřejmě pijí také piva vyráběná nejrůznějšími pivovary, tedy i těmi velkými, nejmasovějším značkám na českém trhu však mnozí z nich vyčítají unifikovanost, fádnost, nudu...

Vaří pivo podomácku a podle své vlastní chuti

„Chuť piva z opravdu velkých pivovarů mě neurazí, ale ani nenadchne, a to mi připadá málo,“ říká Zdeněk Šťastný, dělník z celulózky ve Štětí. „Pokud mám tu možnost, radši si uvařím pivo podle vlastní chuti.“

Nejblíže chutím homebrewerů jsou piva nepasterizovaná a nefiltrovaná, která neztrácejí svou přirozenou chuť a charakter. Právě takovým se snaží při svých domácích pokusech přiblížit, nebo je i trumfnout.

Vaří pivo i v kotli na knedlíky

Homebreweri jsou lidé nejrůznějšího věku i profesí (elektrikář, řidič, montér televizních antén...). Pivo vaří v kuchyních, v garážích, v prádelnách, prostě kde se dá. Někomu stačí k „výrobě“ piva obyčejné hrnce, jiní mají nejrůznější podomácku vyrobené aparatury a využívají například i kotle původně určené k vaření knedlíků. Mállokterý z těchto nadšenců je totiž ochotný dát třicet tisíc korun za speciální nerezovou aparaturu určenou pro domácí vaření, která má kapacitu padesát litrů.

Pokud nepoužívá polotovary, ale dodržuje klasický postup jako v pivovaru, potřebuje homebrewer na uvaření obvyklé dvacetilitrové dávky asi deset hodin a nejlépe i pomocníka. Pro jednoho člověka je třeba přenašení třicetkilového hrnce s horkou várkou dost obtížné. Ve dvou či více lidech je to samozřejmě i větší zábava.

„Než domácí vařič zjistí, jak na to, musí obvykle udělat a většinou i zkazit tři čtyři várky. Teprve potom začne být jeho pivo pitelné,“ říká Tomáš Mikulica, sládek z jednoho malého restauračního pivovaru.

Amatéri mohou inspirovat

„Na ochutnávky domácích piv jezdím z profesionálního zájmu,“ vysvětluje Tomáš Mikulica. „Amatéri přicházejí i s hodně neobvyklými nápady, které člověka mohou inspirovat. Na téhle ochutnávce se mi líbilo například pivo, které skončilo jako druhé. Jeho tvůrci do něj přidali med. Ale hlavně v určité fázi zastavili kvašení. Dosáhli intenzivního efektu, při kterém se chuť piva, hodně ovlivněná sladem, mísí s chutí medu. Výsledek byl velice zajímavý. S každým douškem mi pivo chutnalo víc a víc.“

Homebreweri mohou podle něj přijít s něčím zajímavým hlavně proto, že profesionálové si vzhledem k velikostem várek a možným ekonomickým ztrátám nemohou dovolit příliš velké experimentování. A neškolení domácí vařiči mají méně zábran vyzkoušet i něco neobvyklého.

Pivo za pět i za pětadvacet

Podle Jana Kočky, šéfredaktora stránek www.svetpiva.cz, lze pivo doma vyrobit i za pětikorunu. Ale nízká cena prý české domácí vařiče moc nezajímá, jde jim hlavně o chuť.

„Nikdo, kdo má všech pět pohromadě, nebude doma vařit pivo, aby ušetřil,“ říká Zdeněk Šťastný. „Relativně nízké ceny některých piv bývají jedním z hlavních důvodů jejich unifikovanosti. Homebreweri navíc vaří malé dávky. Obvykle kolem dvaceti litrů. A to z ekonomického hlediska není rentabilní množství. Pokud chci mít opravdu dobré pivo, raději si koupím dražší slad, celkové náklady na jedno pivo pak dělají zhruba dvacet pět korun.“

Svémi kolegy uznávaný homebrewer samozřejmě nepočítá vlastní práci, ale třeba ani spotřebu elektřiny v ledničce, v níž

pivo leží minimálně měsíc, ale často i mnohem déle. Za pětikorunu lze podle něj uvařit pivo z polotovaru v konzervách, ale to obvykle nebývá zrovna delikatesa. Pokud se vařič neodchýlí od doporučeného návodu, várku nepřichmelí a místo přiložených sušených kvasnic nepoužije čerstvé pivovarské, prostě pokud recept nějakým způsobem nevylepší, moc si nepochutná.

Vítěznu polotmavou čtrnáctku na podzimní ochutnávce pořádané Sdružením přátel piva sice Zdeněk Šťastný vyrobil z polotovaru z plechovky, který se dá běžně koupit přes internet, ale do várky přidal dvě kila medu a hodně ji prokvasil. Pivo přichmelil a téměř půl roku ho nechal ležet v lednici při teplotě 2°C. Všechny složky – slad, chmel, med i alkohol – se krásně zharmonizovaly, pivo tak mělo nejen pěknou vůni, ale i příjemnou, plnou chuť, med v něm byl cítit pouze jemně – prostě vznikl zajímavý speciál.

Na pivo je zákon přísnější

Jedna věc domácí vařiče piva hodně zlobí – zákon o spotřební dani, který zvýhodňuje vinaře. Ti mohou vyrobit pro vlastní potřebu 2000 litrů vína bez toho, že by platili spotřební daň a měli ohlašovací povinnost u celníků. Že by vinař těch téměř pět a půl litrů denně opravdu měl jen pro vlastní spotřebu?

Na domácí vařiče piva je zákon neporovnatelně přísnější. Pro vlastní spotřebu smějí vyrobit 200 litrů piva ročně, pouhou desetinu množství, co vinaři. Jakmile začnou vařit, musí se přihlásit celníkům. Pokud by vyrobili jen o litr víc, měli by začít platit spotřební daň. „Jsou to v podstatě směšné sumy, emy, že by

ale papírování a běhání po úřadech, které s tím bývají spojené, k smíchu rozhodně nejsou,“ říká Zdeněk Šťastný. „Navíc nevím o žádném homebrewerovi, který by vařil tak velké objemy, že by mohly zajímat celníky.“

„Nepoměr mezi 2000 litry vína a 200 litry piva vyrobenými pro vlastní spotřebu způsobilo efektivní lobování vinařů a jejich fondu,“ říká Tomáš Erlich ze Sdružení přátel piva. „Bez ohledu na to, že naše sdružení nemá ekonomickou sílu vinařů, pokusíme se zabojovat v parlamentu o zrovnoprávnění s nimi.“

Pivo vaří půl milionu Američanů

Nejvíce příznivců má domácí vaření piva v USA, kde je deset tisíc organizovaných homebrewerů. A odhadem půl milionu Američanů vaří neorganizovaně. Za oceánem existují i specializované firmy, které zájemci dovezou téměř profesionální zařízení na vaření piva až domů a „půjčí“ mu i odborníka, který dohlédne, aby se pivo dalo pít.

Potřebně suroviny nakupují američtí homebreweri ve specializovaných obchodech. Jen pro ilustraci, vybírají si třeba z tři sta padesáti druhů pivovarských kvasnic, zatímco čeští vařiči pouze ze tří. Polotovary umožňují velké zjednodušení technologického postupu. Třeba díky koncentrátu z mladiny se ušetří problematické scezování.

Podle odborníků vaří američtí homebreweri pivo doma hlavně kvůli ceně, ti čeští si spíš chtějí dokázat, co dovedou, a taky vyhovět vlastní chuti.

PACOVSKÉ STROJÍRNY

TRADING

DODÁVKY ZAŘÍZENÍ Z NEREZOVÝCH MATERIÁLŮ A MĚDI

ZAŘÍZENÍ PRO PIVOVARY A MINIPIVOVARY

LIHOVARSKÁ ZAŘÍZENÍ / PĚSTITELSKÉ PÁLENICE

TLAKOVÉ NÁDOBY / SKLADOVACÍ NÁDRŽE / VÝMĚNÍKY / BOJLERY / FILTRY

ZAŘÍZENÍ NA CHLAZENÍ A SKLADOVÁNÍ MLÉKA

VÝROBNÍKY LEDOVÉ VODY A DALŠÍ

PACOVSKÉ STROJÍRNY – TRADING, spol. s r.o.

tel.: +420 565 443111-4, fax: +420 565 443 417

e-mail: pstrading@pstrading.cz

www.pstrading.cz

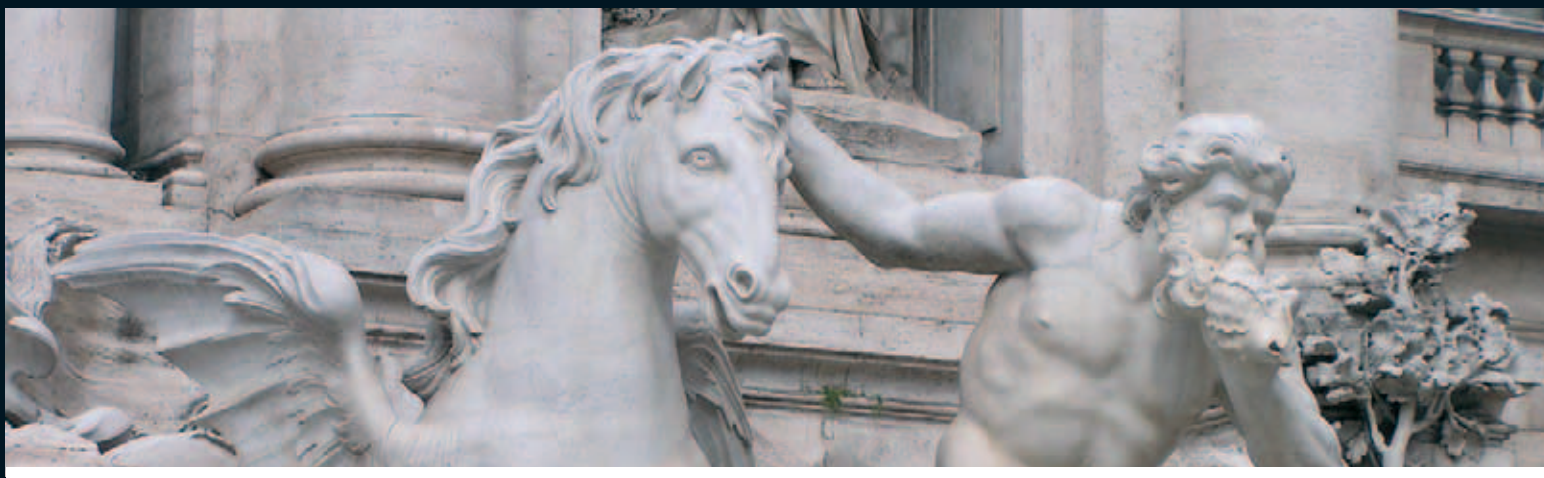
Město, kde všechno stojí na něčem

Do italské metropole jezdí statisíce návštěvníků z různých důvodů. Křesťané touží vidět papeže a pomodlit se v chrámu sv. Petra, milovníci umění si nemůžou nechat ujít slavná díla Michelangela, Raffaela či Caravaggia. Zájemci o antiku obdivují Koloseum a zakopávají o kameny a o sebe na Foru Romanu a Palatinu. Filmoví nadšenci chtějí vidět studia Cinecitta, kde natáčeli například třemi Oscary obdařený *Život je krásný*, fontánu di Trevi, v níž se v kultovním filmu Federica Felliniho *Sladký život* koupala plavovlasá Švédka Anita Ekbergová, ze které tehdy skandální dílo udělalo sexuální idol. Na své si ve městě nad Tiberou přijdou labužníci, sběratelé starožitností, zájemci či spíše zájemkyně o poslední módu...

Nejvíce však Řím okupují obyčejní turisté z celého světa; většina z nich chce vidět hlavní „atrakce“, u kterých nebývá

k hnutí. V Sixtinské kapli to platí doslova, lidé se tu mačkají jako ve velké krabici sardinek, ovšem s neskutečně nádhernými freskami nad zakloněnými hlavami. Stále početnější druh turistů, kterým lze říkat digitální, však nehledí třeba na dojmavou Michelangelovu Pietu v blízkém chrámu sv. Petra přímo (v Sixtinské kapli se bohudík fotografovat nesmí), ale přes obrazovku svého miniaturního foťáku. Pak jenom zkontrolují, jak moc se jim záznam povedl, a razí si cestu dál. Nejspíš si Řím chtějí odvézt domů a nevdají jim, že skutečnost jim jaksi uniká, že ji prakticky nevidí na vlastní oči.

Davům je možné uniknout jediným způsobem – zmizet v ulicích či uličkách, které zdánlivě nikam nevedou. Ale v některých částech centra lze v každé druhé (to je opravdu jen malá nadsázka) objevit kostel s pozoruhodnou architekturou,

freskami, sochami, jinde zase dům, z jehož zdí vykukují masivní antické ozdoby a těsně nad chodníkem zůstaly dvě tři řady hrubě opracovaných kamenných kvádrů, které pamatují sedřené ruce římských otroků. Úplně náhodně se dá narazit i na nějakou „drobnou“, dva tisíce let starou ruinu.

Koneckonců v průvodcích se píše, že v Římě všechno stojí na něčem. Dokonale se o tom může každý přesvědčit v kostele sv. Klementa pár set metrů od Kolosea. Vlastně tu stojí dva kostely nad sebou – ten nadzemní a pod ním z velké zčásti zachovaná bazilika ze 4. století. Aby toho nebylo málo, pod bazilikou jsou ještě dvě o tři sta let starší svatyně a tajemství nejspodnější vrstvy dosud čekají na odhalení. Osmnáct metrů pod zemí přitáhne člověka blíž zřetelný a zároveň podivně tlumený zvuk – ne, nic neutíká z pouliční kanalizace, je to prastarý pramen čisté vody.

Když už jsme u chrámů a kostelů, teprve v Římě si člověk jasně uvědomí, jak obrovským bohatstvím vládla církev. I za na první pohled obyčejnou fasádou se skrývají majestátně, až pompézně vyzdobené prostory (a někde jen jakoby mimochodem i umělecké skvosty, které by tu asi nikdo nečekal; například půlmetrové torzo – dokonale „vymodelovaná“ hlava řeckého mladíka z bílého mramoru uložená v kostele naproti nádraží Termini). OHROMIT – to byl ten důvod. Obzvlášť je to patrné při pohledu dolů z vnitřního ochozu pod kopulí svatopetrského chrámu. Je to sice opačným směr, než kterým se po staletí dívají věřící, ale člověk se odtud jeví tak malý, nicotný... človíček.

Na Piazza Navone v samotném centru města se to turisty zase tak moc nehemží. Nebylo by to římské náměstí, kdyby ho nekrášlila nějaká ta fontána (tady jsou hned tři), kdyby tu nestál nějaký ten palác. Oblíbili si ho zejména studenti a studentky malířství a kresby v jejich skicácích jsou rozhodně osobnější a sympatičtější způsobem, jak zachytit krásu architektury, než jenom zběsile mačkat spoušť foťáku.

Kousíček odtud na Campo di Fiore bývá tradiční dopolední trh. Není velký, slouží spíš lidem z okolí, ale je to dobrá příležitost trochu se odpoutat od památek; jenom koření na pizzu nebo na špagety tady nabízejí desítky. Kuchaři římských restaurací ovšem nakupují jinde, ve velkém. A musí nakoupit dobře, protože kvalitní suroviny jsou základem italské kuchyně,

kteří je v podstatě docela jednoduchá. A uvařeno je za chvíli. Například tradiční římská saltimbocca jsou hodně tenké plátky telecího masa proložené lístky šalvěje a prosciuttem a orestované na oleji a bílém víně. Návštěva podniku, jako je třeba Cannavota na Piazza San Giovanni in Laterano (není nikterak luxusní, dobré jídlo se tu dá pořídit i za sedm euro), je zážitkem. Stačí pozorovat číšníky, jak přímo před hosty zručnými pohyby krájí velkou šunku, upevněnou v jakési kovové kolíbee. Prostě profíci. Takoví jsou i v kuchyni. Jejich saltimbocca nebo spaghetti alla carbonara chutnají výtečně. Vlastně skoro stejně dobře si na nich člověk pochutná i v ještě levnější tratorii někde stranou turistických magistrál, kam chodí obyčejní Italové i s rodinami a všichni se překřikují a řvou...

Ale ještě jednou zpátky k turistům. I nejnavštěvovanější místa (samozřejmě bude řeč jen o těch pod širým nebem) si člověk může užít v tichém zamyšlení. Zatímco přes den a někdy i dlouho po půlnoci má velký problém, aby se protlačil k fontáně di Trevi co nejbliž a otočený zády hodil do vody drobnou minci (podle tradice se pak do Říma určitě vrátí), brzy ráno tu není doslova ani noha. Trojice mladých policistek opodál neruší, v hluku padající vody není jejich nepochybně temperamentní konverzaci slyšet. Škoda, že Forum Romanum a Palatin jsou touhle dobou ještě zavřené, tam by se za svítání (před částečně rekonstruovaným Senátem) dalo rozmlouvat i se samotným Caesarem. Ale těsně po otevření bran si člověk užije i ničím nerušené porce antiky.

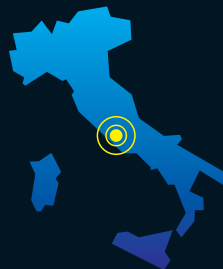
Policistů, zvlášť na frekventovaných místech, Římem popojíždí, popochází nebo jen tak postává výrazně víc než v Praze. Dopraváci, karabiniéři, policisté státní, městští, finanční... Podle uniforem různých barev a stříhů se zdá, že policajtů tu existuje skoro tolik druhů jako italské zmrzliny. Vyprávět by o tom mohli pouliční prodejci na nábřeží u Andělského hradu (původní mauzoleum císaře Hadriana – jak římské! – se později stalo papežskou rezidencí), přesněji řečeno ti, kteří k prodeji nemají povolení. Své zboží (oblíbené jsou zejména šály anebo malé stativy k fotoaparátům) mají rozložené tak, aby ho, jakmile se objeví auto finanční policie, během dvou tří vteřin stačili sbalit do velké igelitové tašky. Když znudění orgánové odjedou, prodejci všechno zase vybalí. Jenže za pár

minut přicházejí dva karabiniéři a balení se opakuje. A za čtvrt hodiny se odehrává totéž. Nebyla by to však Itálie, kdyby zároveň nešlo o jakousi hru (jistěže poněkud jednostrannou, na jedné straně jde o chléb, ne o hry). Policisté samozřejmě dobře vědí, proč někteří „turisté“ mají tak obří tašky, koneckonců muži zákona často balení šál a šátků zahlédnou, ale spokojí se s tím, že nikoho nepřistihnou přímo nad jeho zbožím.

Jedna věc dokáže člověka v Římě doslova zničit. Doprava. Není to tím, že by zdejší řidiči jezdili tak bláznivě, jak se u nás leckdy soudí. Předpisy sice porušují a vecpou se všude, kde vidí skulinu, ale volantem vládnu skvěle a dokáží zastavit „na pětníku“. O život se v Římě chodec bát nemusí (autem by sem jel leda blázen – kvůli prakticky nulové šanci zaparkovat). Jenomže tisíce aut a motorek vydávají nepřetržitý hukot a mladí i ti starší na skútrech nenechají uším odpočinout ani v ulicích a uličkách hrdě označených cedulí area pedonale, pěší zóna. Klid lze (samozřejmě kromě muzeí a kostelů) najít jen v několika velkých parcích, tím nejnámějším je Villa Borghese. Tady se doprava smrškla na vypůjčená kola a rikši pro dvojice a malé „kolektivy“. Není to zase tak převratný zážitek, ale po všem tom chození příjemná změna. Bohužel, zdejší galerii s díly Raffaella či Tiziana si bez dlouho dopředu objednané vstupenky lze prohlédnout leda zvenčí. A další zklamání čeká kousek odtud. Dojem ze širokého, strmého schodiště na Piazza di Spagna, známého z mnoha pohlednic a filmů, je v době, kdy nekvetou červené azalky, téměř poloviční. Prostě na „španěly“ zjara.

A snad ještě jeden postřeh. Do parku, kde stával obrovský Domus Aurum, který si císař Nero nechal postavit pouze pro své výstřední zábavy, chodí dnes Římané venčit psy. Posedávají tu partičky i pubertáků – a pod cestičkami a zažloutlým trávníkem jsou pozoruhodné (bohužel nepřístupné) interiéry jako doklady i svědkové neuvěřitelného luxusu a rozmařilosti. Italové, zejména ti mladí, vůbec rádi posedávají. Ale libují si i v postávání. V pátek nebo v sobotu večer se jich před narvanými pizzeriemi a kavárnami tísni tolik, že ulici, kam možná ještě sahal císařův zábavný areál, téměř ucpou. Vydrží tak celé hodiny. Vlastně je to úplně stejné jako s architekturou – zábava nad zábavou (i když ta Nerova byla ve všech směrech jiného druhu). —

Lipnice nad Sázavou — hrad

Zdaleka viditelnou dominantou Lipnice jsou zříceniny hradu, založeného počátkem 14. století, aby chránil obchodní stezku spojující dnešní Havlíčkův Brod a Humpolec. Postupně se na Lipnici vystřídala řada majitelů. Mezi nejvýznamnější patřil Husův příznivec Čeněk z Vartenberka, který nechal v roce 1417 v hradní kapli vysvětit prvních dvacet husitských kněží. Později vlastnili lipnické panství Trčkové z Lípy. Za třicetileté války přestoupili na katolickou víru a posledního z nich zavraždili spolu s Albrechtem z Valdštejna v roce 1634.

Koncem války se na hradě usadili Švédové, kteří ze strategických důvodů vyhodili do vzduchu tzv. Bílou věž; její trosky jsou k vidění na jižním okraji městečka. V následujících stoletích význam městečka upadal a na hradě sídlila pouze správa velkostatku. Zkázu dokonala velký požár v roce 1869. Chátrání zříceniny se od roku 1913 snažil zabránit Spolek na záchranu hradu Lipnice a pak Klub českých turistů, který ji koupil.

V roce 1953 přešlo vlastnictví hradu na stát. V 70. a 80. letech minulého století se uskutečnila jeho částečná rekonstrukce, která však vyvolala rozporné reakce.

Lipnický hrad si přes pozdně gotické a výrazné renesanční úpravy uchoval hlavní rysy hradní architektury 14. století. Komplex má tvar čtyřúhelníku a do dnešní doby se zachovala Velká věž, Trčkovský i Thurnovský palác, Samsonova věž a část opevnění. Nejkrásnějším prostorem hradu je kaple sv. Vavřince, s gotickým presbytářem a nástěnnými malbami ze 14. století. Ve zrekonstruovaných interiérech si návštěvník může prohlédnout historickou expozici a výstavu středověkých kachlů a gotického skla.

